

Aan Minister

nota

Beslisnota aanpak opvoeren elektrische fietsen waaronder fatbikes

TER BESLISSING

Datum

18 maart 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/88517

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Beslistermijn

28-03-2024

Bijlage(n)

1

Aanleiding

U heeft toegezegd voor 1 april 2024 een aanpak voor opgevoerde elektrische fietsen, waaronder fatbikes, met de Tweede Kamer te delen. U bent in de DGMO staf van 28 februari 2024 geïnformeerd over de bouwstenen van deze aanpak. Met bijgevoegde brief presenteert u deze aanpak aan de Kamer. Ook deelt u het rapport waarin de voor- en nadelen van het instellen van een minimumleeftijd voor fatbikes en elektrische fietsen in het algemeen zijn onderzocht.

Geadviseerd besluit

Akkoord te gaan met bijgevoegde brief aan de Tweede Kamer.

zie brief

Kernpunten

- **Nieuwe regelgeving:** er wordt aansluiting gezocht bij de regels die voor bromfietsen gelden, namelijk een verbod op de aanwezigheid van apparatuur die de controle bemoeilijkt of beïnvloedt. Een dergelijk verbod is op dit moment niet voor elektrische fietsen en dit verbod leidt tot een verduidelijking van de regelgeving en biedt een extra handhavingsmogelijkheid. Mocht een berijder van een opgevoerde elektrische fiets de opvoersoftware bijvoorbeeld uitschakelen voor een controle op de rollentestbank, dan zou een dergelijk verbod de mogelijkheid bieden om het voertuig nader te onderzoeken. Dit vereist wel extra inspanning in de vorm van kennis vanuit handhaving. Hiertoe bent u akkoord gegaan met het beleidskompas en daarmee de start van de aanpassing van de Regeling voertuigen. Afhankelijk van de technische notificatie aan de Europese Commissie neemt dit proces ongeveer 6 maanden in beslag.
- **Handhaving:** de politie heeft nieuwe rollentestbanken in gebruik genomen waarmee ook elektrische fietsen gecontroleerd worden. De eerste rollentestbanken zijn inmiddels geleverd aan de politie. Voor de zomer van 2024 zijn alle politie-eenheden in het bezit van de nieuwe rollentestbank.
- **Communicatie:** Er wordt gewerkt aan een communicatieaanpak waarmee het voor weggebruikers, met name jongeren en ouders, duidelijk wordt wat de regels zijn rond het manipuleren van een elektrische fiets. De middelen die hiervoor worden gemaakt worden gedeeld met campagnepartners zoals gemeenten, provincies, politie en andere relevante partijen zoals TeamAlert en Veilig Verkeer Nederland. TeamAlert ontwikkelt daarnaast momenteel projecten voor scholen specifiek gericht op de risico's in het verkeer voor elektrische fietsen, waarbij de fatbike ook specifiek wordt meegenomen. Deze

projecten zijn voor het nieuwe schooljaar 2024-2025 af en kunnen na de zomer direct worden ingezet.

- **Initiatieven van fabrikanten:** veel fabrikanten pakken hun eigen verantwoordelijkheid en nemen verschillende initiatieven om het opvoeren van elektrische fietsen tegen te gaan. Leden van een Europese branchevereniging van fietsfabrikanten (*Confederation of the European Bicycle Industry*) hebben bijvoorbeeld in september 2021 een convenant ondertekend om het opvoeren van elektrische fietsen tegen te gaan. Hierin zijn verschillende maatregelen opgenomen, waaronder het verbeteren van motorsystemen zodat opvoeren wordt bemoeilijkt, in lijn met NEN-norm EN1519:2017. Daarnaast hebben vier Nederlandse fatbike fabrikanten recent hun eigen convenant ondertekend om consumenten de garantie te bieden dat zij een product aanschaffen dat aan alle wettelijke eisen voldoet van een elektrische fiets.¹ Het ministerie is daarnaast voornemens om met de branche en belangenorganisaties te kijken naar een aanvullend Nederlands convenant. De uitwerking hiervan kost naar verwachting enkele maanden.
- **Markttoezicht:** De ILT houdt onder andere toezicht op in Nederland gevestigde marktdeelnemers die tweewielige motorrijtuigen op de markt aanbieden. Eind 2022 is gebleken dat 27 internetaanbieders ten onrechte voertuigen (met het uiterlijk van een fatbike) op de markt hebben gezet als elektrische fiets. De ILT heeft afgelopen zomer 9 van deze aanbieders dwangsommen opgelegd voor het verkopen van bromfietsen zonder typegoedkeuring. De ILT houdt toezicht op nieuwe aanbieders van voertuigen met het uiterlijk van fatbikes en zorgt met haar inzet ervoor dat de marktdeelnemers hun gemotoriseerde rijwielen op basis van het juiste juridische regime (fiets versus bromfiets) aanbieden.
- **Minimumleeftijd:** Naar aanleiding van de motie van de leden Van Dijk en Grinwis om een minimumleeftijd te betrekken bij de aanpak en de oproep van gemeenten in de brief van 7 november 2023 hiertoe, is een onderzoek uitgezet om de maatschappelijke voor- en nadelen hiervan in kaart te brengen.

In dit onderzoek is allereerst gekeken naar de mogelijkheid om fatbikes van andere elektrische fietsen te onderscheiden. Dit onderscheid is technisch lastig en leidt naar verwachting tot een verschuiving van de ervaren problematiek naar andere soorten elektrische fietsen. Daarom is de mogelijke minimumleeftijd voor alle elektrische fietsen onderzocht met 16 jaar als uitgangspunt om aan te sluiten op de regels voor de brom- en snorfiets. Het onderzoek wijst uit dat een minimumleeftijd de zelfstandige mobiliteit van middelbare scholieren in vooral niet-stedelijke omgeving zal beperken. Bij een minimumleeftijd van 16 jaar worden ruim 30.000 scholieren getroffen die langere afstanden met de elektrische fiets afleggen en geen goed OV-alternatief voorhanden hebben. Er is nog weinig verkeersveiligheidsonderzoek naar jongeren op de elektrische fiets beschikbaar, maar de snelheidsmetingen en ongevalsonderzoeken die tot op heden zijn verricht tonen geen verhoogd risico voor de leeftijdsgroep tot en met 15 jaar. Het is belangrijk om dit de komende jaren te blijven monitoren.

Op basis van dit rapport en met de huidige kennis wordt een minimumleeftijd nu dan ook niet proportioneel geacht om het probleem van opgevoerde elektrische fietsen aan te pakken. Een minimumleeftijd heeft namelijk niet

Datum

8 februari 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/88517

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

1

¹ Zie hiervoor ook de website die zij daarbij gelanceerd hebben: [Veilige Fatbikes \(veilige-fatbikes.nl\)](https://www.veilige-fatbikes.nl)

- alleen betrekking op de gebruikers van opgevoerde elektrische fietsen, maar ook op de gebruikers van elektrische fietsen die niet zijn opgevoerd. Daarbij wordt de kern van het probleem, het opvoeren, hiermee niet aangepakt.
- De aanpak om het opvoeren van elektrische fietsen tegen te gaan wordt geborgd in het meerjarenplan fietsveiligheid en zal daarmee ook onderdeel worden van het monitoringsplan dat daarvoor ontwikkeld wordt.

Krachtenveld

De beleidsaanpak en specifiek de voorgenomen wijziging van de Regeling voertuigen is besproken met relevante stakeholders, waaronder het ministerie van Justitie en Veiligheid en de politie als uitvoerende organisatie. De voorgestelde wijziging heeft volgens JenV en politie wel toegevoegde waarde, maar een aandachtspunt blijft dat niet alle verbalisanten de benodigde kennis zullen hebben om opvoersets te herkennen. De technologische ontwikkelingen (en verschillen tussen fietsfabrikanten, apps en dergelijke) gaan snel. De voorgestelde wijziging biedt naast de extra handvatten voor handhaving ook een verduidelijking van de regels voor de gebruikers. Mogelijk dat M JenV om medeparaaf vraagt. In de brief is dit al ingevoegd.

De verschillende beleidsopties voor de aanpak tegen het opvoeren van elektrische fietsen zijn besproken tijdens een bijeenkomst op 12 oktober 2023 met verschillende belanghebbenden, waaronder brancheverenigingen zoals de RAI en BOVAG, de Fietsersbond, de ANWB, de gemeente Amsterdam, politie en inspectiediensten.

Toelichting

Fatbikes zijn in principe elektrische fietsen wanneer deze zijn voorzien van trapondersteuning tot maximaal 25km/uur. Fatbikes vormen daarmee onderdeel van deze aanpak.

Onder de huidige regelgeving mag een opgevoerde elektrische fiets ook niet op de openbare weg worden gebruikt, tenzij het voertuig als speed-pedelec, brom- of snorfiets is gekeurd. Er geldt dan onder andere een kentekenplicht en een helmplicht. Hier kan de politie al op handhaven.

Politieke context

Naar aanleiding van de motie van het Kamerlid Geurts in juni 2022 met het verzoek het opvoeren van elektrische fietsen te verbieden en te onderzoeken hoe de handhaving op de maximale snelheid van 25 km/u verbeterd kan worden², zijn er verschillende onderzoeken uitgezet naar de aard en omvang van het probleem. Een latere motie van het lid Van der Graaf verzocht hierbij ook aandacht besteden aan de aanpak van de continue aandrijving van elektrische fietsen³.

Op 29 januari 2024 heeft u een Kamerbrief verstuurd over het proces van de aanpak tegen het opvoeren van elektrische fietsen waarin u de vertraging van de aanpak heeft uitgelegd en waarbij u de onderliggende onderzoeken heeft gedeeld. In het meest recente commissiedebat verkeersveiligheid op 30 januari 2024 zijn veel vragen gesteld over de aanpak op fatbikes. Daarin heeft u toegezegd voor 1 april met een aanpak te komen om het opvoeren van elektrische fietsen, waaronder fatbikes, tegen te gaan.

² Kamerstuk 29 398, nr. 1007.

³ Kamerstuk 31 305, nr. 392.

Datum

8 februari 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/88517

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir.Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

1

In het tweeminutendebat Verkeersveiligheid op 8 februari 2024 hebben de leden Olger van Dijk en Grinwis een motie ingediend om vóór 1 april met een aanvalsplan fatbikes te komen⁴. Deze motie is met brede steun aangenomen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Kamerbrief aanpak opvoeren elektrische fietsen waaronder fatbikes	Zie hiervoor de kernpunten in deze nota.
03	Bijlage 1 – Rapportage onderzoek effecten minimumleeftijd fatbikes en andere elektrische fietsen (Sweco)	Onderzoek uitgevoerd door Sweco naar de mogelijkheid om de fatbike te onderscheiden als aparte voertuigcategorie en de effecten van een minimumleeftijd voor fatbikes of voor alle elektrische fietsen op de mobiliteit en verkeersveiligheid.

Datum

8 februari 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/88517

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir.Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

1

⁴ Kamerstuk 29 398, nr. 1091.